

Gyógyítsuk meg a nép lelkét!

*Laudáció a Lovas István-sajtódíj átadásán**

Kedves Lovas Pista!

Remélem, odafönt, az égi kávéházban már készül a napi sajtószemléd. Úgy képezem, szemüvegben ülsz a laptop előtt, böngészed az eltitkolt híreket. És a szíved, az a nagy szíved nem hagy cserben. Ahogyan nem is hagyott cserben soha, egészen addig, amíg szükséges volt működtetnie a testet. A testet, amely tagadhatatlanul nagyra nőtt, de csak kevesen tudtuk, hogy szelíd óriás lakozik benne.

Pista, óriásokról beszéljünk akkor először. Nálunk most a módi, hogy mindenki óriás lett. Amikor a korcsolya nem siklik jól a jégen, amikor megtántorodunk a szakadéknál, és elhagy az erőnk a célegyenesben, akkor jönnek az önjelölt óriások. Amikor küzdeni kellett, nem láttuk őket. Amikor pedig majd elcsúszunk a jégen, belebucskázunk a szakadékba, összeroskadunk a célszalag előtt, akkor már messze járnak.

Nem panasz ez, persze. Te tudtad ezt, és figyelmeztetted minket időben. Szó szerint az életedet adtad a felismerésért. Nem tudtad feloldozni, hogy a fehér nem százszázalékosan fehér, a fekete pedig nem koromsötét.

Te nem hittél a szürke mezőben, István. Hát, most nézd meg, szürke a mi világunk, legalábbis amióta elmentél, mindenképpen fakóbb. Nagy lélek libbent át a másvilágra, valódi óriás távozott, nem afféle nagyra nőtt törpe.

Pista, én hiszek abban, hogy a holt ember, akinek kimondják a nevét, akit a gondolat nem ereszt, lélekben velünk marad. Úgy képezem, hogy most te is itt lebegsz felettünk, és ahogyan megidézük emlékedet, kicsit közénk telepedsz. Ma azért jöttek el ennyien, István, mert valakit szeretnénk bemutatni neked. Valakit, akivel életemben csak egyszer találkoztál, pár nappal a halálod előtt. Ha Isten kegyelméből tovább élsz, ma

barátok lennétek. Mert Lovas István és Szakács Árpád lelki kapcsolatához, egylényegűségéhez nem férhet kétség.

Árpi, a mi barátunk, akivel te csak egyszer találkoztál, Köröstárkányban született. Az a falu magyar sziget a román tengerben. Köröstárkány a magyarországiaknak kicsit Erdély, a székelyeknek pedig határozottan Alföld. Nem csoda, ha duplán tehetséges embereket bocsát útjára: olyanokat, akiknek a szívük és az eszük is a helyén van. Szakács Árpád ilyen ember. Te is ilyen voltál, Pista. Mondom, fél szóból is megértenétek egymást.

Élt közöttünk egy tudós mindenese, Hornyik Miklósnak hívták. Sajnos, már ő sincs velünk. Annak idején Hornyik Miklós, akihez államtitkárok és főpapok jártak tanácsért, mert olyan okos ember volt, egyszer azt mondta nekünk, hogy ha egyszer végre-valahára lesz egy nagy nemzeti könyvkiadó, azt muszáj Szakács Árpádnak vezetnie. Merthogy Árpit az Isten is könyvkiadónak teremtette, literátus ember, elsőrangú az ízlése, és magyarul gondolkodik.

Szakács Árpád még lehet nemzeti könyvkiadó, és alighanem annak is kellene lennie papírforma szerint. Csakhogy Magyarországon élünk, és a forgatókönyveket a világnak ebben a szegletében az élet kíméletlenül átírja. Szakács Árpád most éppen a magyarság élő lelkiismerete, pedig eredetileg nem erre a munkára szegődött. Sokfelé járt-kelt, sok mindennel foglalkozott, gyűjtötte a tapasztalatokat. A budapesti közéletben szembesülnie kellett azzal, hogy az igazságot nem csapják oda egyszerűen az ember elé, mint Köröstárkányban. Nem, Budapesten kiporciózzák, kanalanként teszik eléd, és az is előfordulhat, hogy a nagy porciózásban végül elsikkad az igazság. Ilyen ez a Budapest, szerencsére itt van nekünk Karácsony Gergely, holnaptól nápolyit reggeliznek a kóbor kutyák.

Teltek-múltak az évek, és Árpai feltett néhány nagyon is logikus kérdést. Például, hogy nemzeti kormány idején miért osztanak szét százmilliókat a magyarság ellenségeinek? Hogy miért létezik csak a mások nyilvánossága, miközben a miénkkel mi magunk sem törődünk? És végtére miért nincs kultúrpolitikai fordulat, hiszen aki a lelket uralja, azé az ország?

Tudom, Pista, te is sokat töprengtél ezeken a kérdéseken. És örökre elhalkult szavadat Szakács Árpád erősítette fel híres cikksorozatában.

Azt a sorozatot te is írhattad volna. Jöttek, egyre csak jöttek Árpai érdekes cikkei irodalomról, zenéről, képzőművészetről, és valahogyan úgy alakult, hogy mindenkinek viszonyulása lett Szakács Árpádhoz. Valamit ugyanis mondani kellett arról, amit ír. Cáfolni nem lehetett, így gúnyolódni kezdtek, jelzőket aggattak a szerzőre. A liberálisok és csatolt részeik kultúrkampfnak nevezték el a jelenséget, pedig miféle kultúrkampf az, amikor magyar emberek magyar szót, magyar nézőpontot, magyar témákat sürgetnek Magyarországon. Talán inkább visszavétel, visszavívás, amit Árpád javasolt nekünk. És ő tudja a legjobban, milyen sokan támogattuk lelkesen az ügyet, vállaltuk arccal, névvel, aláírással, hogy neki van igaza, nem pedig az óvatos dekázóknak, akik semmiféle fordulatot nem óhajtottak a magyar kultúrpolitikában.

Tudod, Pista, mi, magyarok olyan szépeket álmodunk, szónokolni is szeretünk, de amikor tenni kell valamit, bizony, megfogyatkozik a sebesen összegyűlt had. Emlékszem, heteken át nem tudtunk a rendszerből kisajtolni egy, azaz egymillió forintot egyik legjelesebb magyar előadóművésznünk számára. Nem azért, mert Szakács Árpád vagy Szentesi Zöldi László nevére riadtan összerázkódtak volna, hanem azért, mert senki nem tartotta fontosnak. Mint az alacsonyan szálló repülő, amit a radar nem észlel, észre sem vették azt az egymillió forintos kérelmet. Valószínűleg azért, mert el voltak foglalva azzal a sok száz millióval, amit a frankfurti könyvvásáron, a szentendrei dadaista butikokban és máshol ki kellett osztaniuk rutinos magyargyalázók számára.

Ugye, Pista, tudod, hogy nem savanyú a szó-ló? Mit bánom én, kap-e állami támogatást egyik-másik kretén, aki momentán azt sem tudja megválaszolni, fiú-e, vagy lány. Nem az a kérdés,

hogy ők kapnak-e, hanem az, hogy ki az, aki nem kap, miközben jeles és népszerű művész. És ha ez nem, a másik miért igen? Kicsiben én is átéltem, amit Árpai nagyban, amikor szóvá tettem, hogy a tusványosi meghívottak között felbukkant két olyan zenekar, amelynek semmi keresnivalója nem lett volna ott. Akkor a baloldal dühödtt rohamot intézett ellenem, és keresztrefeszítésem egy hetében csak két kolléga akadt, aki megvédett. Két aprócska cikk, két kurta érvelés száz ellenében. Ennyit a hatalmas jobboldali sajtófőlényről, érdekérvényesítésről és összetartozásról. Nem panaszképpen mondom, Pista, mert az ember szemtől szemben állja a harcot, csak vacak érzés oldalra is tekintetni csata közben.

De mint mindennek, ennek a tapasztalatnak is volt haszna. Megértettem, hogyha nem járunk a nép közé, ha elszakadunk a napi valóságtól, és rendszerszinten is eltávolodunk a közízléstől, akkor a magyar kultúra finanszírozása is kisiklik. Akkor minden politikai és gazdasági sikerünk az enyészeté lehet, mert nem tudjuk megvívni a jövő harcait. Emellett nagyon fontos, hogy mi, magyarok tudunk-e ugyanúgy hálózatot építeni, ahogyan ellenfeleink teszik. Hiszen nem az fogja kihozni a kamrából a szilvabefőttet, aki a leghangosabban kiáltozik, hanem akinek a kulcs a zsebében van. Ez utóbbi gondolatomat melegen ajánlom azoknak, akik szóvirágokkal kápráztatják el nemzeti közösségünket, és erre a kormányra, amely 2019-ben a magyarság egyetlen reménye, sértettségükben kígyót-békát kiabálnak.

Most, amikor ezeket a sorokat felolvasom, magyar írónak, magyar képzőművésznek, magyar zenésznek lenni semmivel sem könnyebb, mint hízelgő csókosnak. De a világ már csak ilyen, olvassunk Petroniust, Cervantest és Bulgakovot – a selejt bosszúja nem mai találmány. Az emberektől nem kell sokat várni, ennyit mondhatok Önöknek ötvenesztendő koromra. De beletörödni nem kell, nem szabad – a szépségnek mindig muszáj győznie a rút felett, és a végén mindig kisüt a nap, bármilyen borús is az ég. Én derülátó vagyok. Az országban rend van, soha nem látott ütemben fejlődünk, tele vannak a tescós bevásárlókocsik mindennel, ami egyébként nem szükséges – már csak az a kérdés, az emberek a szemüknek hisznek-e, vagy a média-hazugságoknak.

Kedves Pista! Te tudod a legjobban, hogy annyit érünk, amennyit a terveinkből meg tudunk valósítani. És talán te is azt javasolnád az egybegyűlteknél, amit én: törődjenek többet a nemzeti kultúra ápolásával, mint a politikával! Hiszen annak semmi értelme, hogy hangosan verjük az asztalt, napi száz kommentet szórjunk szét a Facebookon. Inkább foglalkozzunk végre azazal, ami a legsürgetőbb a Kárpát-medencében: gyógyítsuk meg a nép lelkét! Ez a nemzet, beleértve a határon túli nemzetrészeket is, hihetetlenül elbutult három évtized alatt. Ma már nem Tömörkény-novellákat olvasnak a vonaton, mint gyerekkoromban, hanem mosolyjeleket küldnek egymásnak a mobilon, mert már beszélgetni sem szeretnek.

Persze, világjelenségről van szó, azonkívül kik vagyunk mi, hogy szemberohanjunk az árral, de mégis: kulturális munkálkodással hasznosan élhetünk, tehetünk valamit a hazánkért. A kényszeres politizálással, az állandó negatívkodással, a nemzeti építőmunka elszabotálásával pedig csak ártunk magunknak és közösségünknek. Szóval, Pista: hagyd a politikát, építkezz! Emlékszel, ki mondta ezt? Igen, Móricz Zsigmond. Akinek a neve hallatán mégiscsak a *Légy jó mindhalálig* és a *Kivilágos kivirradtig* jut eszünkbe, nem pedig az, hogy szerette-e vagy sem Gömbös Gyulát.

Folytassuk a harcot, de ésszel is, ne csak erővel! Kutassuk fel azokat a közös pontokat, ahol a magyar érdeket maradéktalanul érvényesíteni tudjuk! Keressük meg ehhez szövetségeseinket, barátainkat is! Kovácsoljunk szövetséget arra érdemes emberekből, és őszintén mondjuk el a kétségeinket éppúgy, mint azt, aminek örülünk, amire büszkék vagyunk. Ha pedig szükséges, jó katonaként álljunk be a sorba, mert tudnunk kell: olyan háború előtt állunk, ami papíron semmi jóval nem kecsegtet.

Ebben a felgyorsult világban egy-két évtized alatt eldőlhethet a magyar nemzet jövője. Bizakodásra adhat okot szívós természetünk, túlélő képességünk, de ez mit sem ér személyes példamutatás, példaképek, tudás és jóindulat nélkül. Lehet becsületes és bátor bárki közülünk, ha nem ismeri az irányt, ha nem tudja, merre loval, legfeljebb szépen fest a nyeregben, de sok haszna a seregnek nincs belőle.

Így kellene, sőt, csak így szabad élnünk, igen. És Szakács Árpai tudja ezt. Nem a rendszert akarja megváltoztatni, mert ahhoz ő is, én is, mindannyian kevesek vagyunk, hanem a rendszert a magyarság szolgálatába állítaná. Ez a valódi hűség, és ezért fogunk megmaradni – mert még vannak olyan embereink, mint a köröstárkányi Szakács Árpád.

A mostani ünnepi alkalmon végezetül mi mást mondhatnék, mint amit Tamási Áron öccse, Gáspár mondott, akit az írószövetség kitüntetett *Vadon nőtt gyöngyvirág* című regényéért. Kiment Gáspár a döntőkhöz, és csak annyit szólt, hogy a döntés helyes volt, és hogy a pénznek nála helye van.

Lovas Pista méltatlan utódként a Sajtóklubban magam sem mondhattam volna szebben. A díj Szakács Árpádé, és nem pusztán hiszem, de biztosan tudom is, hogy hű lesz a névadó munkásságához. Szakács Árpád még mindig pályája kezdetén áll, és ha lesz elég bölcsessége a bátorsága mellé, hogy a nemzet ügyét jól szolgálja, nagy tetteket várhatunk tőle.

Ehhez kívánok erőt, egészséget!

Éljen Lovas István, éljen Szakács Árpád, hajrá Magyarország!

* *Elhangzott 2019. november 21-én a budapesti Szent Margit Gimnázium dísztermében.*
(A címet a szerk. adta.)